

Oslo, 10.10.2024

Friluftsliv – innspill til statsbudsjettet for 2025 – Energi- og miljøkomitéen

Stortingets og regjeringens mål, om at «*Friluftslivet sin posisjon skal takast vare på og utviklast vidare gjennom varetaking av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområde og stimulering til auka friluftslivsaktivitet for alle*», står fast.

Men det er lite i forslaget til statsbudsjett for 2025 som tyder på at det er et viktig mål å nå for regjeringen, da det i realiteten er en reell nedgang på de fleste områder, men særlig når det gjelder aktivitetsstøtte til friluftslivsorganisasjonene, på terskelen til Friluftslivets år 2025 (FÅ25). Det er også lite i det foreslåtte budsjettet som tyder på at regjeringen tar naturkrisen og den internasjonale naturavtalen på alvor.

Kutter i aktivitetsstøtten med nesten 40 % i Friluftslivets år 2025

I forslag til statsbudsjett for 2025 opplever friluftslivsorganisasjonene seg direkte lurt av regjeringen. I Friluftslivsmeldingen (St meld 18 (2015-2016) og Handlingsplanen for friluftsliv fra 2018 står det at det skal arrangeres Friluftslivets år hvert 10. år. I 2023 ble Norsk Friluftsliv bedt om å lede planleggingen og gjennomføringen av Friluftslivets år 2025. Dette året skulle være et løft for å inkludere enda flere i naturvennlig friluftsliv. Klima- og miljødepartementet inviterte alle departementer til å delta, og har selv vært observatør i styringsgruppen. En viktig lærdom fra Friluftslivets år 2015, var at det er viktig å få på plass de økonomiske rammene tidlig nok til at alle aktivitetene kunne planlegges på en god måte. Derfor var vi svært glade for at det i statsbudsjettet for 2024 ble gitt en tilsagnsfullmakt, som «..ein eittårig auke på 25 mill. kroner til aktivitetar og tiltak i Friluftslivets år 2025».

I tråd med retningslinjene har Miljødirektoratet utlyst og tildelt disse ekstra 25 millionene til aktiviteter i Friluftslivets år 2025. Det framkom tydelig at disse midlene skulle øremerkes for å invitere flere inn i friluftslivet, altså ikke til de ordinære aktivitetene.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025 mangler imidlertid denne ettårige økningen på 25 millioner kroner. I stedet tas disse midlene fra de ordinære årlige midlene til friluftslivsaktivitet. Med andre ord bortfaller nær halvparten av midlene, til allerede eksisterende aktiviteter, som FÅ25 skulle bygge på. Dette er en dramatisk endring som vil få store konsekvenser, ikke bare i 2025, men også over tid.

Friluftslivsorganisasjonene, friluftsråd og andre samarbeidspartnere har, i tråd med premissene i statsbudsjettet for 2024, brukt året på å planlegge hvordan enda flere skal ta del i friluftslivsaktiviteter i en feiring av friluftslivet for hele Norge. De har søkt og fått tildelt midler fra Miljødirektoratet til dette.

Resultatet av regjeringens kutt på nesten 40 %, som er et rent løftebrudd, tvinger organisasjonene til å kutte i sine kjerneaktiviteter. Vi ser dessverre ikke hvordan friluftslivsorganisasjonene skal komme seg ut av denne fellen, som regjeringen har satt friluftslivet i. Nå inviterer regjeringen til fest, men tvinger friluftsliv-Norge til selv å ta regningen.

- **Norsk Friluftsliv ber Energi- og miljøkomiteen sørge for at aktivitetsmidlene i kap. 1420 post 78 styrkes med minst 25 millioner kroner, til minst 89,3 millioner kroner, slik at de ekstra 25 millioner kronene til Friluftslivets år 2025, som ble lovet i statsbudsjettet for 2024, ikke tas av aktivitetsmidlene for 2025.**

I forslaget til statsbudsjett kuttes også i midlene til Norsk Friluftslivs budsjett for gjennomføringen av FÅ25 med 6,5 millioner, et budsjett som har vært omforent med KLD. Dette kuttet er svært vanskelig å gjennomføre nå når vi har kommet så langt i planleggingen. Det vil blant annet føre til at FÅ25 ikke vil nå ut til den målgruppen som i dag har liten kjennskap til friluftsliv. Grunnen er at vi må redusere og kutte markedsføringen i flere kanaler, noe som gjør det vanskeligere å nå ut med målrettede kampanjer og relevant informasjon om aktuelle friluftslivsaktiviteter. Dette vil svekke den unike muligheten Friluftslivets år gir oss til å engasjere lite aktive og øke deres deltakelse i friluftslivsaktiviteter.

- **Norsk Friluftsliv ber Energi- og miljøkomiteen sørge for et budsjett for 2025 økes fra 13,5 millioner kroner til 20 millioner kroner til Norsk Friluftsliv gjennomføring av FÅ25 slik at FÅ25 får den effekten og når de målene som er satt for året.**

Naturkrisen må tas på alvor

Det er både overraskende og skuffende at det i budsjettforslaget for 2025 ikke finner spor av ambisjoner om å følge opp naturavtalen og styrke forvaltningen og bevaringen av norsk natur i tråd med alvorret i situasjonen. Tvert imot er det fortsatt slik, at de store pengene går til tiltak som ødelegger eller forringer norsk natur, mens det kun går småpenger til å ivareta norsk natur.

Vi kan senest i dag, 10.10.2024, lese blant annet på nrk.no, at verdens dyrebestander, av amfibier, fugler, pattedyr og reptiler, har gått ned med 73 % i snitt siden 1970, og situasjonen blir mer og mer alvorlig for hvert år som går. Det er arealendinger som er den største årsaken tap av naturmangfoldet, men klimaendringer blir stadig viktigere. Det er derfor avgjørende at vi løser naturkrisen og klimakrisen samtidig. I naturmeldingen blir ansvaret for bevaring av natur i stor grad lagt på kommunene. Samtidig vet vi at det er stor mangel på kompetanse og kapasitet i mange kommuner om arealforvaltning, herunder natur og friluftsliv. Det er derfor akutt behov for å styrke naturforvaltningen og bevaring av natur på mange områder.

- **Norsk Friluftsliv ber Energi- og miljøkomiteen sørge for et budsjett for 2025 blir styrket vesentlig på forvaltning og bevaring av natur, i tråd med alvoret i situasjonen. Dette gjelder blant annet:**
  - **Styrke kompetansen om arealforvaltning, natur og friluftsliv i kommunene, herunder natursats,**
  - **sikre effektiv gjennomføring av planvask i kommunene,**
  - **utvikler et forvaltningsrelevant arealregnskap,**
  - **sikring og forvaltning av friluftsområder,**
  - **frivillig vern av skog,**
  - **restaurering av natur, herunder Oslofjorden og villreinområder.**

I naturmeldingen er det lagt vekt på at det er kommunene som har hovedansvaret for å følge opp forpliktelsene i naturavtalen. I et levende demokrati er det avgjørende at sivilsamfunnet, herunder natur- og friluftslivsorganisasjonene, er i stand til å medvirke og engasjere seg i arealforvaltningen. Forum for natur og friluftsliv (FNF) er i den sammenhengen er en viktig aktør å videreutvikle og styrke i årene som kommer.